

Ársskýrsla Sameinaða Lífeyrissjóðsins 2009

Efnisyfirlit

Ávarp stjórnar og framkvæmdastjóra	4
Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra	6
Lífeyrisgreiðslur	6
lögjöld	6
Rekstur og rekstrarkostnaður	7
Fjármunatekjur og ávöxtun	7
Tryggingafræðileg athugun	7
Efnahagur og verðbréfaeign	8
<i>Eignasamsetning 31.12. 2009</i>	8
Fjárfestingar	9
<i>Yfirlit um erlenda verðbréfaeign – skráð í erlendri mynt</i>	10
<i>Yfirlit um hlutabréfaeign – skráð í íslenskum krónum</i>	10
<i>Fjárfestingarstefna sjóðsins á árinu 2009 og rauntölur 31.12. 2009</i>	10
Séreignardeild	11
Lán til sjóðfélaga	12
Breytingar á samþykktum á ársfundi 2009	12
Stjórn Sameinaða lífeyrissjóðsins	13
Starfsfólk Sameinaða lífeyrissjóðsins	13
Ársreikningur 2009	14
Skýrsla stjórnar	15
Áritun endurskoðenda	16
Áritun tryggingastærðfræðings	17
Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris	18
Efnahagsreikningur	19
Sjóðstreymi	20
Skýringar	21
Kennitölur	27
Ársreikningur deilda	28
Annual Accounts 2009	32

Ávarp stjórnar og framkvæmdastjóra

Árið 2009 var sjóðnum á ýmsan hátt hagfelld þrátt fyrir að alþjóðleg fjármálakreppa, sem hófst haustið 2007, næði hámarki fyrri hluta ársins. Eftir að alþjóðlegir fjármálamarkaðir náðu botni í mars fór alþjóðlega hagkerfið að rétta úr kútnum, þótt vissulega sé öll hætta enn ekki liðin hjá. Þessi umskipti höfðu jákvæð áhrif á afkomu sjóðsins seinni hluta ársins.

Þrátt fyrir að undirliggjandi rekstur sjóðsins hafi á margan hátt verið viðunandi gætti áhrifa efnahagshrunsins áfram á ávöxtun sjóðsins. Staða þeirra fjármálastofnana, sem enn voru starfandi í lok árs 2008, var verri en vonir stóðu til um. Þar við bætist að fleiri fyrirtæki fóru í gjaldþrot eða þurftu að leita nauðasamninga með tilheyrandi niðurfærslum á kröfum. Enn má svo nefna þá ánægjulegu staðreynd að Íslendingar lifa nú lengur en nokkru sinni fyrr og þar með eykst álag á lífeyrissjóðinn og skuldbindingar hans aukast.

Afkoma Sameinaða lífeyrissjóðsins á árinu markast sem sagt áfram af þeim áföllum sem dundu yfir efnahagslífið á árinu 2008, með falli viðskiptabankanna og miklum samdrætti í hagkerfinu. Þrátt fyrir þetta jókst hrein eign sjóðsins um tæpa 9 milljarða króna á árinu og var 99,2 milljarðar króna í lok ársins. Nafnávöxtun sjóðsins var 7,1% á árinu 2009, sem jafngildir 1,4% neikvæðri raunávöxtun. Eins og áður segir reyndist staða margra fyrirtækja vera verri en vonir stóðu til um í lok árs 2008. Svo var einnig um fyrirtæki sem skráð voru með skuldabréf í Kauphöll Íslands. Flest þeirra eru nú gjaldþrota eða eiga í nauðasamningum. Þetta leiddi til 4,6 milljarða króna frekari varúðarniðurfærslu á verðbréfaeign sjóðsins á árinu. Hins vegar vegur nokkuð á móti, varðandi ávöxtun eigna sjóðsins á árinu, að erlendir hlutabréfamarkaðir tóku vel við sér. Árleg raunávöxtun sjóðsins, frá stofnun hans árið 1992, hefur verið að meðaltali 3,5%. Það er sama raunávöxtun og sjóðurinn þarf til að standa við skuldbindingar sínar til lengri tíma, miðað við að ekki verði breyting á tryggingafræðilegum þáttum á borð við örorkutiðni og lífaldur.

Sameinaði lífeyrissjóðurinn var meðal 16 lífeyrissjóða sem stóðu að stofnun Framtakssjóðs Íslands í desember sl. en markmið með sjóðnum er þátttaka í fjárhagslegri endurreisn íslensks atvinnulífs í kjölfar falls bankanna. Stofnendur hafa skuldbundið sig til að leggja Framtakssjóðnum til 30 milljarða króna í hlutafé á næstu þremur árum, þar af er hlutur Sameinaða lífeyrissjóðsins allt að 3 milljarðar króna. Í skilmálum fyrir Framtakssjóð Íslands kemur m.a. fram að hlutverk hans sé að taka þátt í og móta fjárhagslega og rekstrarlega endurreisn íslensks atvinnulífs í kjölfar falls fjármálakerfisins. Jafnframt er kveðið á um að sjóðurinn

skuli ávaxta innborgað fé með fjárfestingum í íslenskum fyrirtækjum í öllum atvinnugreinum sem eiga sér vænlegan rekstrargrundvöll. Markmiðið sé að byggja upp öflug fyrirtæki sem geta verið leiðandi á sínu sviði og um leið að skila fjárfestum góðri ávöxtun.

Á árinu náðist ekki samkomulag við skilanefndir þrotabúa gömlu bankanna um uppgjör á framvirkum gjaldeyrissamningum en í ársreikningi er færður til skuldar 3,1 milljarður króna vegna samninganna. Þar er miðað við uppgjör á gengi krónunnar eins og það stóð við fall viðskiptabankanna, ásamt áföllnum vöxtum frá þeim tíma.

Í mars voru samþykktar tímabundnar breytingar á lögum og heimiluð útgreiðsla á allt að 1 milljón króna af séreignarsparnaði til allra réttihafa, óháð aldri þeirra. Lögunum var breytt að nýju undir lok ársins og var útgreiðsluheimildin þá hækkuð í 2,5 milljónir króna til hvers réttihafa frá ársbyrjun 2010 og gildistíminn lengdur til 1. apríl 2011. Á árinu voru greidd út um 8% heildareignar réttihafa séreignarsparnaðar sjóðsins á grundvelli þessara lagabreytinga.

Framlengdur var með lagabreytingu gildistími ákvæðis sem heimilaði að mismunur eigna og skuldbindinga lífeyrissjóða gæti verið allt að 15% í stað 10%, án þess að skylt væri að skerða lífeyri. Þetta lagaákvæði gildir því áfram fyrir reikningsárið 2009.

Með lögum frá Alþingi var tekin upp svonefnd greiðslu-jöfnunarvísitala við útreikning afborgana sjóðfélagalána í stað vísitölu neysluverðs, frá og með 1. desember 2009. Yfirlýstur tilgangur laganna var að létta greiðslubyrði afborgana húsnæðislána á næstu árum. Lántakendur gátu afþakkað þetta lagaúrræði og nýttu tæpur þriðjungur þeirra, sem eru með sjóðfélaglán hjá sjóðnum, sér það árið 2009.

Stjórn sjóðsins skipaði endurskoðunarnefnd hans. Hlutverk hennar er að horfa yfir allt endurskoðunarferlið og vera til eftirlits og ráðgjafar um öll endurskoðunarmál. Jafnframt á nefndin að hafa skoðun á því hvernig innri og ytri endurskoðendur eru valdir, verkefni þeirra og tengsl við almenna starfsemi sjóðsins og innra eftirlit. Formaður nefndarinnar er Þorkell Sigurlaugsson.

Iðgjöld til sjóðsins, að meðtöldum séreignarsparnaði, námu 4.936 milljónum króna, sem er 16,7% lækkun frá árinu áður. Breytingin stafar af fækkun sjóðfélaga og gríðarlegum samdrætti í iðngreinum sem standa að sjóðnum, sérstaklega við mannvirkjagerð. Viðbúið er að enn dragi úr iðgjaldagreiðslum til sjóðsins á árinu 2010 vegna ástandsins í efnahagslífinu.

Lífeyrisgreiðslur, að meðtöldum séreignarsparnaði, námu 3.818 milljónum króna, sem er 36,6% aukning frá árinu áður. Aukning frá fyrra ári er að stærstum hluta til komin vegna heimildar í lögum um útgreiðslu séreignarsparnaðar.

Stjórn Sameinaða lífeyrissjóðsins samþykkti á árinu að gerast aðili að samkomulagi stjórnvalda og allra lánveitenda fasteignalána hér á landi um samræmd úrræði fyrir einstaklinga og heimili vegna greiðsluerfiðleika. Þar er gert ráð fyrir að Íbúðalánasjóður veiti fjármálaþyrskingum og lífeyrissjóðum upplýsingar og ráðgjöf um greiðsluerfiðleikaúrræði. Þessum ráðstöfunum er ætlað að vera eftir atvikum til viðbótar greiðsluerfiðleikaúrræðum sem lántakendur kunna eiga rétt á samkvæmt lögum.

Í nóvember stóð stjórn Sameinaða lífeyrissjóðsins fyrir fjölmönnum kynningarfundum fyrir sjóðfélaga þar sem flutt voru fjögur framsöguerindi um stöðu sjóðsins, hlutverk endurskoðunarnefndar, áhrif skattlagningar lífeyrisiðgjalda og mögulegan þátt lífeyrissjóða í uppbyggingu atvinnulífsins.

Ráðgjafi starfsendurhæfingarsjóðs, sem starfar fyrir flest þau stéttarfélög sem aðild eiga að sjóðnum á höfuðborgarsvæðinu, hóf störf í ágúst. Ráðgjafinn hefur aðsetur á þjónustuskrifstofu iðnfélaga í Borgartúni 30. Starfsemin hefur farið mjög vel af stað og spurn eftir þjónustunni verið það mikil að ákveðið var að auka

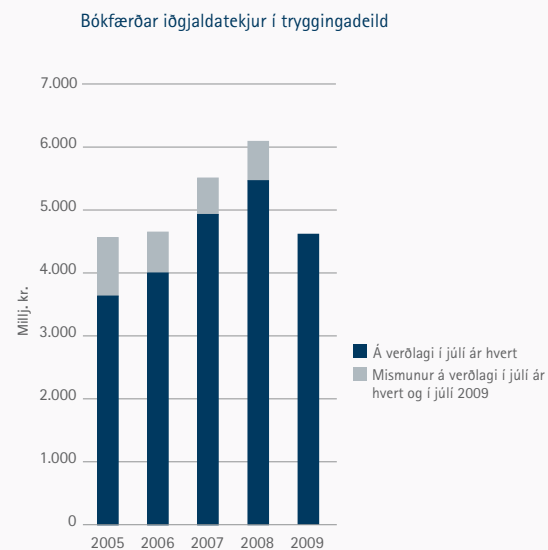
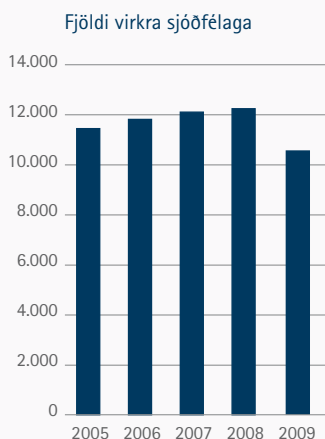
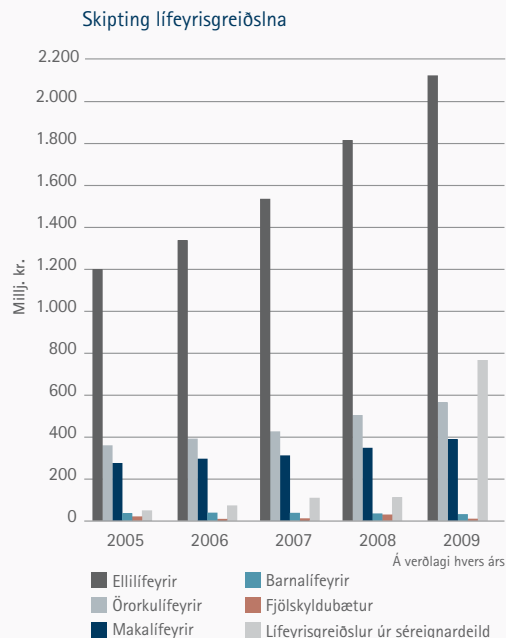
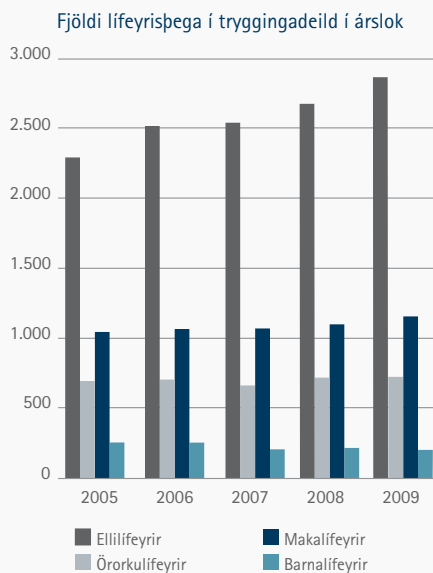
starfshlutfall ráðgjafans úr 50% í 100%. Með stofnun starfsendurhæfingarsjóðs var stigið stórt og merkilegt skref til stuðnings því fólki sem hverfur tímabundið af vinnumarkaði vegna veikinda eða slysa. Byrjun starfseminnar lofar því mjög góðu

Samkvæmt tryggingafræðilegri athugun voru heildarskuldbindingar sjóðsins 9,7% umfram eignir í lok árs. Lögum samkvæmt ber stjórninni ekki skylda til að bregðast við slíkum halla á sjóðnum. Hins vegar má gera ráð fyrir að á komandi árum verði leitast við að koma á jafnvægi eigna sjóðsins og skuldbindinga hans og þá þannig að sem mestrar sanngirni verði gætt gagnvart þeim sem málið varðar, bæði greiðandi sjóðfélögum og lífeyrisþegum.

Afleiðingar bankahrunsins reynast sjóðnum erfiðar. Það mun taka hann nokkur ár að ná jafnvægi eigna og skuldbindinga. Sjóðurinn mun fara varlega í öllum fjárfestingum en á sama tíma leggja allt kapp á að endurheimta þær eignir sem niðurfærðar hafa verið til varúðar. Það ræðst samt aðallega af efnahagsumhverfinu hérlendis og erlendis hvernig til tekst í þeim efnum.

Stjórn og framkvæmdastjóri þakka starfsmönnum sjóðsins, sjóðfélögum og atvinnurekendum, sem greiða til sjóðsins, fyrir ánægjulegt samstarf á árinu 2009 og vænta þess að samskiptin verði áfram góð og gefandi.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

LÍFEYRISGREIÐSLUR

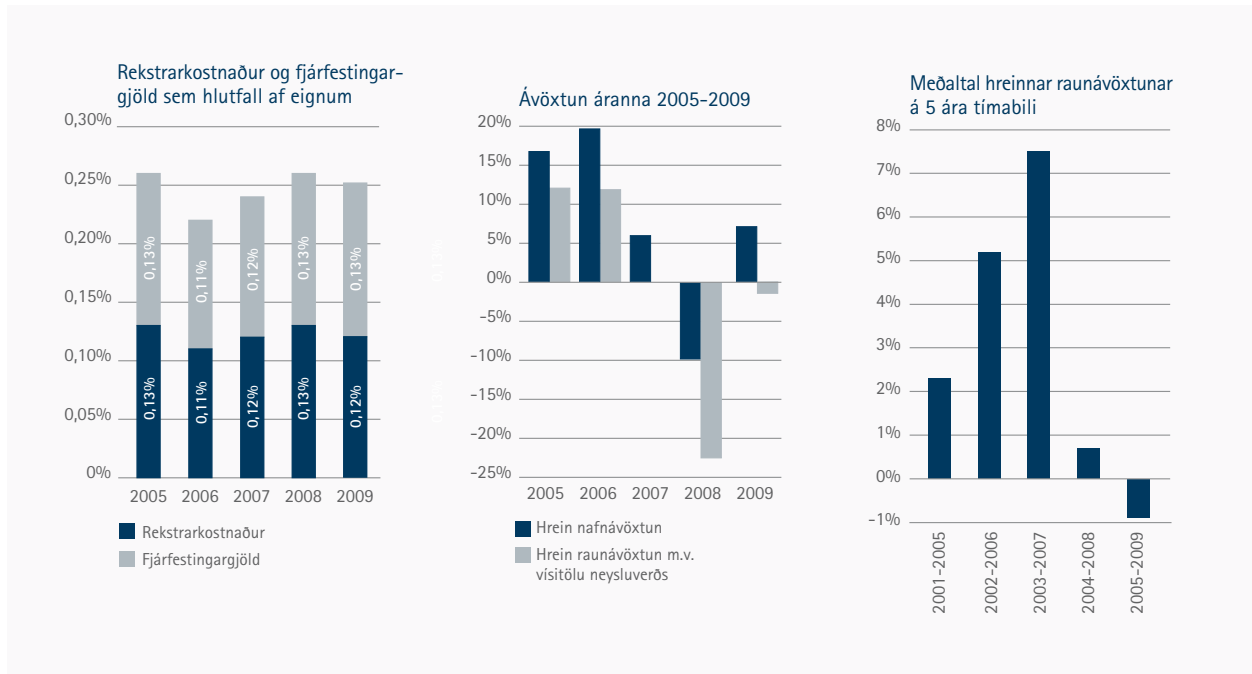
Lífeyrisgreiðslur tryggingadeildar sjóðsins á árinu 2009 námu 3.062 millj. kr. og hækkuðu um 13,6% frá árinu áður. Annars vegar skýrist hækkingin af breytingu milli ára á vísitölu neysluverðs til verðtryggingar, en frá stofnun sjóðsins hafa lífeyrisgreiðslur fylgt breytingum á vísitölunni. Hins vegar skýrist hækkingin af fjölgun lífeyrisþega. Á móti vegur að lífeyrisgreiðslur lækkuðu um 10% frá 1. ágúst 2009 í samræmi við ákvörðun ársfundar. Án þeirrar lækkunar hefðu lífeyrisgreiðslur ársins 2009 aukist um 18,2% frá fyrra ári.

Skipting lífeyrisþeganna er þannig að í árslok 2009 fengu 2.847 greiddan ellilífeyri, 1.154 fengu greiddan makalífeyri og 727 fengu greiddan örorkulífeyri. Greiddur var barnalífeyri

vegna 201 barns. Meðalaldur ellilífeyrisþega í árslok 2007 var 75,4 ár. Meðalaldur örorkulífeyrisþega var 55,2 ár. Meðalaldur makalífeyrisþega var 75 ár í árslok.

IÐGJÖLD

Bókfærðar iðgjaldatekjur í tryggingadeild árið 2009 námu 4.664 millj. kr. á móti 5.605 millj. kr. árið 2008 og lækkuðu um 16,8% milli ára. Þar af nam framlag ríkisins til jöfnunar örorkubyrði 129 milljónum króna á árinu. Á árinu 2009 greiddu 10.550 sjóðfélagar til tryggingadeildar sjóðsins á móti 12.213 árið áður. Í árslok áttu 37.337 sjóðfélagar sem ekki eru farnir að fá greiddan lífeyri réttindi í tryggingadeild. Meðalaldur virkra sjóðfélaga í tryggingadeild sem ekki eru farnir að taka lífeyri er 42,7 ár en var 41,3 árið áður.

REKSTUR OG REKSTRARKOSTNAÐUR

Rekstrarkostnaður sjóðsins skiptist í fjárfestingargjöld sem er kostnaður við ávöxtun sjóðsins og rekstrarkostnað sem er kostnaður við annan rekstur sjóðsins. Samtals nam þessi kostnaður 251,1 millj. kr. á móti 238,4 millj. kr. árið áður sem er hækkun um 5,3% milli ára. Á sama tíma hækkaði vísitala neysluverðs um 8,6%.

FJÁRMUNATEKJUR OG ÁVÖXTUN

Fjárfestingartekjur sjóðsins voru 7.178 millj. kr. en voru neikvæðar um 9.076 millj. kr. árið áður. Hrein raunávöxtun, þ.e. raunávöxtun þar sem rekstrar- og fjárfestingargjöld eru dregin frá fjármunatekjum, var -1,4% á móti -22,5% árið áður. Raunávöxtun innlendra skuldabréfa sjóðsins var neikvæð um 1,9% á móti því að vera neikvæð um 9,0% árið áður. Áframhaldandi neikvæð ávöxtun innlendra skuldabréfa á árinu 2009 er tilkomin vegna viðbótar varúðarniðurfærslu upp á 4.637 milljónir króna. Staða stærstu fyrirtækja landsins, sem skráð voru með skuldabréf í Kauphöll Íslands, reyndist enn lakari en talið var í lok ársins 2008. Eftir fall viðskiptabankanna í október 2008 eru fá fyrirtæki skráð í kauphöll og einungis um 3% eigna sjóðsins eru í innlendum hlutabréfum í lok ársins 2009. Úrvalsvísitala Kauphallar Íslands lækkaði um 18,5% á

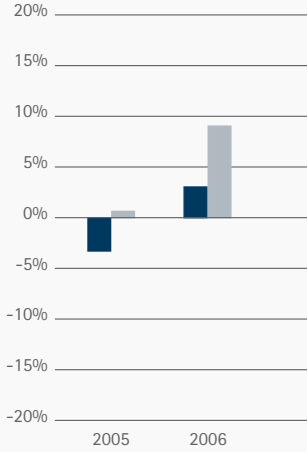
árinu. Á sama tíma hækkuðu innlend skráð hlutabréf sjóðsins í Kauphöll Íslands um 10,4%. Ávöxtun erlendra hlutabréfa sjóðsins var 22,9% á árinu í íslenskum krónum.

Á árinu hækkaði heimsvísitala hlutabréfa, MSCI, um 30% mælt í bandarískum dollar en reiknað yfir í íslenskar krónur hækkaði vísitalan um 34,3%. Eftir fall bankanna í október 2008 hafa erlendar eignir sjóðsins verið óvarðar fyrir gjaldmiðlabreytingum og gengisbreytingar helstu erlendra gjaldmiðla gangvart krónu koma því að fullu fram í ávöxtun erlendra eigna sjóðsins. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sjóðsins frá stofnun er 3,5%.

TRYGGINGAFRÆÐILEG ATHUGUN

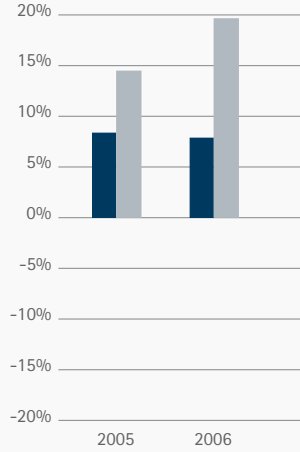
Tryggingafræðileg athugun sýnir að áfallin skuldbinding tryggingadeildar er 117.045 millj. kr. í árslok 2009. Eignir á móti áfallinni skuldbindingu námu 97.702 millj. kr. og eru því áfallnar skuldbindingar umfram eignir 19.342 millj. kr. eða -16,5%. Heildarskuldbinding tryggingadeildar með framtíðariðgjöldum er 183.181 millj. kr. Hrein eign deildarinnar til tryggingafræðilegs mats er 165.463 millj. kr.. Heildarskuldbindingar umfram eignir eru því 17.718 millj. kr. eða -9,7% í hlutfalli af skuldbindingum.

Skuldbindingar og eign 2005-2006 – stigadeild

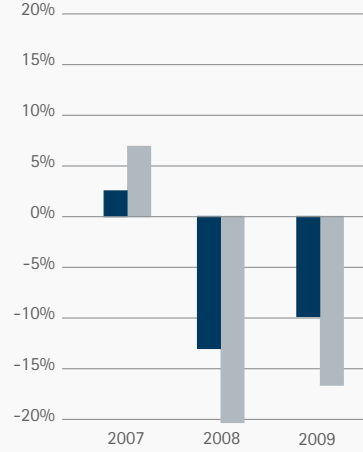
■ Hlutfall hreinnar eignar umfram heildarskuldbindingu
 ■ Hlutfall hreinnar eignar umfram áfallna skuldbindingu

Skuldbindingar og eign 2005-2006 – aldurstengd deild

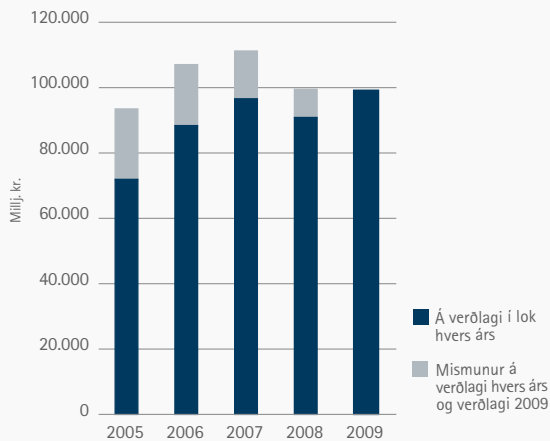
■ Hlutfall hreinnar eignar umfram heildarskuldbindingu
 ■ Hlutfall hreinnar eignar umfram áfallna skuldbindingu

Skuldbindingar og eign 2007-2009 – tryggingadeild

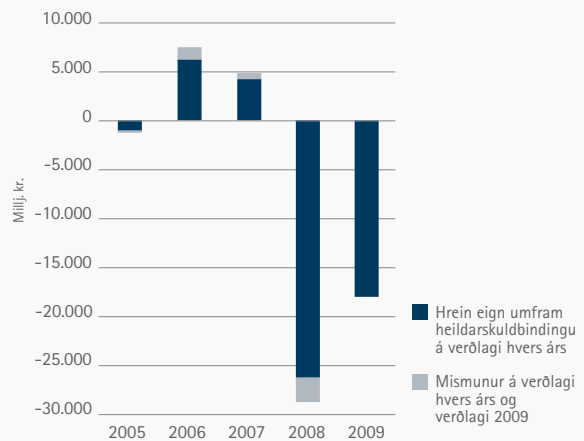
■ Hlutfall hreinnar eignar umfram heildarskuldbindingu
 ■ Hlutfall hreinnar eignar umfram áfallna skuldbindingu

Hrein eign til greiðslu lífeyris

■ Á verðlagi í lok hvers árs
 ■ Mismunur á verðlagi hvers árs og verðlagi 2009

Hrein eign umfram heildarskuldbindingu

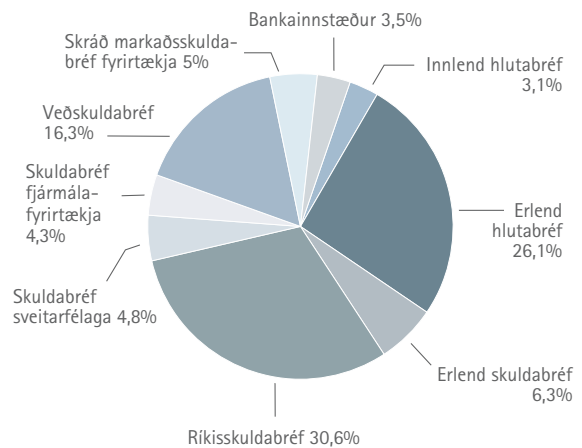
■ Hrein eign umfram heildarskuldbindingu á verðlagi hvers árs
 ■ Mismunur á verðlagi hvers árs og verðlagi 2009

EFNAHAGUR OG VERÐBRÉFAEIGN

Hrein eign tryggingadeildar til greiðslu lífeyris í árslok nam 94.745 millj. kr. samanborið við 86.957 millj. kr. í árslok 2008 og hækkaði um 7.788 millj. kr. eða um 9%. Innlend skuldabréf námu 61% verðbréfaeignar, innlend hlutabréf 3,1%, erlend verðbréf 32,4% og innlán 3,5%.

Hlutabréfaeign er færð á markaðsvirði en skuldabréf sjóðsins eru færð til eignar miðað við kaupvöxtunarkröfu.

Eignasamsetning 31.12. 2009

FJÁRFESTINGAR

Í tryggingadeild var á árinu fjárfest í verðbréfum fyrir 42.976 milljónir króna. Mest var keypt af innlendum skuldabréfum með ábyrgð ríkissjóðs. Keypt voru ríkistryggð skuldabréf fyrir 5.878 millj. kr. umfram seld á árinu en innlán hjá fjármálastofnunum lækkuðu um 3.154 millj. kr. Ný fasteignaveðlán námu 1.069 millj. kr. á árinu. Takmarkaðir möguleikar voru á viðskiptum með hlutabréf á árinu vegna gjalddeyrishafta og mjög lítils innlends hlutabréfamarkaðar. Sjóðurinn seldi umfram kaup í erlendum hlutabréfasjóðum fyrir 4.774 milljónir króna á árinu og keypti í erlendum ríkisverðbréfum 4.420 millj. kr. Þá keypti sjóðurinn fyrir 190 millj. kr. umfram sölu í innlendum hlutafélögum.

Á árinu 2009 voru innkallanir vegna skuldbindinga fyrri ára í framtakssjóði (Private Equity) eftirfarandi: USD 4,2 millj., EUR 5,7 millj. og ISK 97,2 millj., eða samtals 1.616 millj. íslenskra króna.

Gjaldmiðlasamningar frá fyrra ári voru óuppgerðir í árslok og ríkir enn óvissa um uppgjör þeirra. Neikvæð staða var á flestum þessara samninga en sjóðurinn hafði gert bönkunum

tilboð um að samningarnir yrðu gerðir upp á gengi sem miðaðist við gengisvisitölu 175. Sjóðurinn gerir ráð fyrir í uppgjöri sínu að nota þau bankaskuldabréf sem hann á til skuldajöfnunar á móti þeim kröfum sem bankarnir kunna að eiga á sjóðinn vegna gjaldmiðlasamninganna. Þegar tekið hefur verið tillit til þess, að viðbættum reiknuðum vöxtum og kostnaði, þá er skuld vegna samninganna upp á 3.173 millj. króna.

Sjóðurinn varð aðili að reglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrgar fjárfestingar á árinu 2007 eða um ári eftir að reglurnar voru gefnar út. Með reglunum er lögð áhersla á að hagsmunir fjárfesta og þjóðhagsleg markmið fari vel saman og í þeim er fjallað um hvernig áhersla á umhverfisleg og félagsleg málefni auk góðra stjórnarháttanna fyrirtækja getur stuðlað að bættum fjárfestingarárangri verðbréfasafna. Fjárvörslufyrirtæki sem sjóðurinn á viðskipti við hafa verið upplýst um aðild hans að reglunum og aðild þeirra og afstaða könnuð. Í lok árs 2007 var aðeins eitt fyrirtækjanna með aðild að reglunum en í lok árs 2009 voru 6 fjárvörslufyrirtækjanna sem sjóðurinn á viðskipti við með aðild að reglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrgar fjárfestingar.

Yfirlit um erlenda verðbréfaeign – skráð í erlendri mynt

Opnir hlutabréfasjóðir – fjárvörsluaðilar	Millj. kr.
Gartmore	2.676
Morgan Stanley – sérgreint safn	2.445
Janus	2.375
Kaupþing Investment Funds	1.881
State Street	1.863
Schroder	1.825
Franklin Templeton	1.765
Vanguard Group	1.206
Alliance Bernstein	767
Carnegie Stockholm	409
Sparinvest	392
Aðrir	82
Samtals	17.686

Framtakssjóðir (Private Equity) í erl. mynt	Millj. kr.
Schroder Private Equity Fund of Funds, II og III	1.369
Blackrock – Vesey Street Private Equity Fund of Funds III	824
LGT – Crown Private Equity Euro Buyout Fund of Funds	730
Morgan Stanley Global Distressed Fund of Funds	718
Partners Group Global Value 2006 Fund of Funds	706
SVG Diamond Private Equity III Fund of Funds	533
Landsbanki Mezzanine Fund II	485
Partners Group Secondary Fund of Funds 2008	326
Morgan Stanley Private Markets Fund IV	307
Morgan Stanley Emerging Private Markets Fund of Funds	277
GLB Glacier Renewable Energy Fund	110
Private Opportunity Ventures, Bear Sterns	56
Riverside Management Group	52
SVG Asia Fund of Funds	51
Kaupþing Capital Partners II	37
Arctic Ventures	3
Argnor	1
Samtals framtakssjóðir í erl. mynt	6.587

Vogunarsjóðir (Hedge Funds) í erl. mynt	Millj. kr.
Morgan Stanley – Premium Partners II	552
LGT – Crown Alpha	350
MAN AHL Diversified	183
FX Sjóður Kaupþing	82
Samtals vogunarsjóðir í erl. mynt	1.167

Fasteignasjóðir (Real Estate) í erl. mynt	Millj. kr.
Alþjóða fasteignasjóðurinn	210
Samtals fjárfestingarsjóðir í erlendri mynt	7.964

Skuldabréf í erl. mynt	Millj. kr.
Erlend ríkisskuldabréf og sjóðir	3.952
Höfuðstólstryggð skuldabréf tengd erl. hlutabréfavitölum	1.022
Önnur erlend skuldabréf	2.057
Samtals skuldabréf í erlendri mynt	7.031

Bankainnstæður í erl. mynt	Millj. kr.
Alls verðbréf og bankainnstæður í erl. mynt	32.823

Yfirlit um hlutabréfaeign – skráð í íslenskum krónum

Skráð hlutabréf – Kauphöll Íslands	Markaðsverð í millj. kr.
Össur	1.241
Marel	1.025
Föroya Bank	159
Century Aluminum Company	171
Bakkavör	28
Samtals skráð hlutabréf	2.623

Óskráð hlutabréf	Markaðsverð í millj. kr.
Eimskipafélag Íslands (nýtt félag)	116
Virðing	88
Rusor ehf	67
Eignarhaldsfélag Sameinaða lífeyrissjóðsins	40
Reiknistofa lífeyrissjóða	31
BYR Sparisjóður (stofnfjárbréf)	14
Önnur óskráð hlutabréf	16
Samtals óskráð hlutabréf	372

Framtakssjóðir í ísl. kr.	Millj. kr.
Brú II Venture Capital Fund	239
BVC International Fund	121
Frumtak	26
Auður I	11
Samtals framtakssjóðir í ísl. kr.	397

Höfuðstólstryggð skuldabréf tengd erl. vísit. í ísl. kr. 2.969

Fjárfestingarstefna sjóðsins á árinu 2009 og rauntölur 31. desember 2009

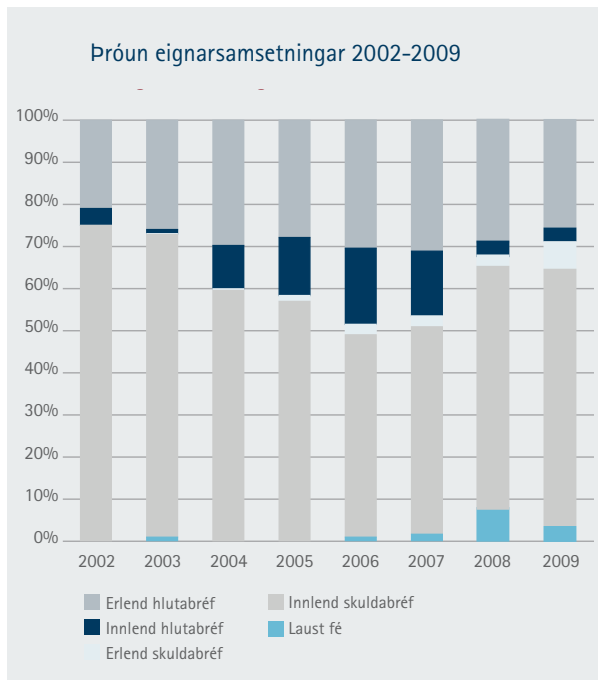
Innlendar eignir og fjárfestingar	F.f.stefna	Rauntölur
Eign í ísl. kr.	50-85%	67,4%
Eign í erlendri mynt	15-50%	32,6%

Skipting fjárfestinga

	F.f.stefna	Rauntölur
Laust fé	0-15%	3,5%
Skuldabréf	50-80%	67,3%
Par af innlend	40-80%	61,0%
Par af erlend	0-10%	6,3%
Hlutabréf	20-50%	29,2%
Par af innlend	0-15%	3,1%
Par af erlend	15-50%	26,1%

Skipting innlendra skuldabréfa sem hlutfall af fjárfestingum

	F.f.stefna	Rauntölur
Skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	20-50%	30,6%
Skuldabréf með ábyrgð sveitarfélaga	0-15%	4,8%
Skuldabréf fjármálafyrirtækja	0-10%	4,3%
Skuldabréf með fasteignatryggingu	5-30%	16,3%
Skráð markaðsskuldabréf fyrirtækja	0-12%	5,0%

SÉREIGNARDEILD

lögjöld til séreignardeildar, án tillits til réttindaflutnings, lækkuðu um 2,7% milli ára. Með breytingu á lögum í mars 2009 var öllum rétthöfum veitt tímabundin heimild til úttektar á allt að einni milljón króna af séreignarsparnaði sínum. Alls tóku rétthafar út 402 milljónir króna á árinu á grundvelli þessarar heimildar en heildarútgreiðsla séreignarsparnaðar var 755 milljónir króna á árinu. Þrátt fyrir verulega hækkun á útgreiðslum úr deildinni vegna þessarar tímabundnu heimildar og því að heimilt var frá 1. janúar 2009 að taka séreign að fullu út við 60 ára aldur jókst hrein eign deildarinnar um 26,9% á milli ára.

Meðfylgjandi tafla sýnir samanburð lykiltalna milli ára.

	2009	2008	% breyting
lögjöld til séreignar, án réttindaflutnings	392	403	-2,7%
Hrein eign séreignardeildar	4.463	3.517	26,9%
Fjöldi rétthafa	9.085	9.450	-3,8%

Tæplega 2/3 aukningarinnar á hreinni eign deildarinnar skýrist af flutningi séreignarsparnaðar af hlutabréfaleiðum í Aldursleið 1 hjá sjóðnum, en hlutabréfaleiðirnar (nr. 3-10) höfðu verið vistaðar hjá Virðingu, löggiltu verðbréfafyrirtæki. Þessi breyting var framkvæmd þann 1. desember 2009 og byggir á breytingum á lögum um fjárfestingarheimildir séreignarsparnaðar. Samhliða þessu voru ávöxtunarleiðir sem höfðu mjög sambærilegar eða sömu fjárfestingastefnur sameinaðar. Þannig var Leið 1 sameinuð Aldursleið 2 og Leið 2 var sameinuð Aldursleið 4. Hjá sjóðnum voru því í árslok starfræktar 5 ávöxtunarleiðir í séreignarsparnaði, Aldursleiðir 1-4 og Innlánsleið.

Í ljósi óvissunnar sem varð með fjármálahruginu í október 2008 og takmörkuðum fjárfestingarmöguleikum var tekin sú ákvörðun að ráðstafa öllum nýjum iðgjöldum rétthafa á Innlánsleið, sem ávaxtar séreignarsparnað á innlánsreikningum, einkum verðtryggðum. Slíkir reikningar eru að fullu með ábyrgð ríkissjóðs samkvæmt yfirlýsingu ríkisstjórnar. Frá 1. desember 2009 hafa iðgjöld séreignarsparnaðar hins vegar verið færð á ávöxtunarleiðir í samræmi við samninga.

Eignir sem rétthafar hafa safnað á Innlánsleið frá október 2008 eru vistaðar þar áfram, enda hafi ekki borist beiðni einstakra rétthafa um annað.

Ávöxtunarleiðir

Í aldursleiðum færast iðgjöld rétthafans inn á ákveðna leið eftir aldri við upphaf sparnaðar og síðan færast eignin á milli leiða eftir því sem rétthafinn eldist. Með hækkandi aldri rétthafans minnkar vægi hlutabréfa en vægi skuldabréfa eykst. Þegar rétthafinn er orðinn 65 ára fer öll eignin í innlend skuldabréf í Aldursleið 4.

Innlánsleið var stofnuð í október 2008 og ávaxtar séreignarsparnað á verðtryggðum og óverðtryggðum innlánsreikningum.

Í töflunni er sýnd ávöxtun séreignarsparnaðarleiða sjóðsins á árinu 2009 ásamt meðaltali ársraunávöxtunar sl. 5 ár.

	Ávöxtun 2009		Meðalraunávöxtun 5 sl. ár 2005-2009
	Nafnávöxtun	Raunávöxtun	
Aldursleið 1	23,0%	13,2%	2,8%
Aldursleið 2	21,3%	11,7%	3,2%
Aldursleið 3	18,4%	9,0%	2,2%
Aldursleið 4	17,3%	8,0%	2,1%
Innlánsleið	15,3%	6,1%	

LÁN TIL SJÓÐFÉLAGA ÁRIÐ 2009

Annað árið í röð fækkaði nýjum sjóðfélagalánnum mikið milli ára en meðalfjárhæð hækkaði lítillega. Meðfylgjandi tafla sýnir samanburð sjóðfélagalána 2008 og 2009.

Afgreidd lán	2009	2008	% breyting
Meðalfjárhæð í millj. kr.	6,3	6,2	2%
Fjöldi lána	76	336	-77%
Heildarútlán á árinu í millj. kr.	477	2.068	-77%

Vanskil sjóðfélagalána jukust úr 0,3% frá fyrra ári í 0,6% af heildarútlánnum á árinu 2009. Á árinu nýttu allnokkrir sjóðfélagar sem eru í greiðsluferðum almenn úrræði sjóðsins, m.a. með því að fá lánstímann lengdan og með breytingu úr jöfnum afborgunum í jafnar greiðslur. Lántakendur áttu einnig kost á frestun greiðslna í 6-12 mánuði (frysting) að uppfylltum skilyrðum. Með lögum sem tóku gildi undir lok ársins voru sjóðfélagalán færð í greiðslujöfnun, önnur en þeirra lánstakenda sem afþökkuðu þá breytingu. Með greiðslujöfnun voru afborganir lána tengdar við greiðslujöfnunarsvísitölu í stað svísitölu neysluverðs.

Lánsupphæð, lánstími og lánakjör

Ekkert hámark er á lánsfjárhæð sem er innan 65% veðmarka. Lágmarkslán er 400.000 kr. og lánstími 5–40 ár. Lánin eru verðtryggð m.v. svísitölu neysluverðs og endurgreiðast með minnst fjórum gjalddögum á ári. Lánin eru eingöngu veitt gegn veði í íbúðarhúsnæði. Lánsrétt hafa virkir sjóðfélagar, réttthafar séreignardeildar og lífeyrisþegar.

Lántökugjald er 1% og heimilt er að greiða sjóðfélagalán hvenær sem er á lánstímanum án uppgreiðslugjalds.

Tveir lánaflokkar voru í boði á árinu 2009

• Fastir verðtryggðir vextir

5,2% vextir janúar-október
4,95% vextir frá 1. nóvember 2009

Lán eingöngu veitt gegn 1. veðrétti. Uppfylli greiðandi ekki lengur skilyrði um lán á föstum vöxtum verða vextirnir breytilegir og hinir sömu og á almennum sjóðfélagalánnum.

• Almenn sjóðfélagalán með breytilegum vöxtum

5,3% vextir janúar-október
4,95% vextir frá 1. nóvember 2009

Lántaki á val um lán með jöfnum afborgunum eða jöfnum greiðslum (annuitet).

Vextir sjóðfélagalána eru endurskoðaðir af stjórn sjóðsins a.m.k. fjórum sinnum á ári.

BREYTINGAR Á SAMÞYKKTUM Á ÁRSFUNDI 2009

Á ársfundi sjóðsins 27. maí 2009 voru samþykktar eftirfarandi breytingar á samþykktum sjóðsins:

1. Nýjar réttindatöflur í tryggingadeild, með tæplega 9% lækkuð réttindaávinnslu iðgjalda.
2. Lækkuð áunninna lífeyrisréttinda í tryggingadeild um 10%.

Afkoma ársins 2008 markaðist mjög af áföllum á fjármálamörkuðum; afleiðingum af falli viðskiptabankanna og mikilli gengislækkuð verðbréfa hér á landi og erlendis. Þrátt fyrir að markvisst hafi verið unnið að því hjá sjóðnum að draga úr vægi innlendra og erlendra hlutabréfa á árinu 2008 og auka vægi innlendra skuldabréfa og innlána, rýrnaði eignasafn sjóðsins við þessar óvenjulegu aðstæður. Þá var mikil óvissa um verðmæti skuldabréfa innlendra fyrirtækja sem sjóðurinn hafði fjárfest í og voru 7,7 milljarðar króna færðar í varúðarafskrift vegna þess. Tryggingafræðileg staða sjóðsins var neikvæð um 13%, en með samþykktum breytingum reiknaðist tryggingafræðilega staða neikvæð um 4,2% miðað við árslok 2008.

Samþykktar voru einnig breytingar á gr. 3.1 um aðildarfélög sjóðsins sem leiddu af sameiningum félaga. Þá voru kynntar á ársfundinum breytingar á samþykktum vegna laga nr. 171/2008 og nr. 13/2009, sem stjórn sjóðsins hafði ákveðið að setja inn í samþykktirnar í samræmi við heimild sem kveðið er á um í grein 31.4.

Breytingarnar, aðrar en þær sem leiddu af lögum, tóku gildi 1. ágúst 2009 að lokinni staðfestingu fjármálaráðuneytisins.

Stjórn Sameinaða lífeyrissjóðsins

Eftir ársfund sjóðsins 27. maí 2009 skipuðu eftirtaldir stjórn hans:

Valdir fulltrúar stéttarféлага á ársfundi:

Georg Páll Skúlason
Hilmar Harðarson
Þorbjörn Guðmundsson, varaformaður

Til vara:

Hákon Hákonarson
Kristján Örn Jónsson
Magnús Magnússon

Skoðunarmaður:

Ólafur Axelsson

Til vara:

Hörður Runólfsson

Skipaðir af framkvæmdastjórn

Samtaka atvinnulífsins:

Auður Hallgrímsdóttir
Haraldur Þór Ólason, formaður
Sveinbjörn Hjálmarsson

Til vara:

Guðmundur E. Hallsteinsson
Hanna Þórunn Skúladóttir
Ingólfur Sverrisson

Skoðunarmaður:

Guðmundur Ásgeirsson

Til vara:

Aðalsteinn Aðalsteinsson

Löggiltur endurskoðandi:

Theodór S. Sigurbergsson

Innri endurskoðandi:

Davíð Arnar Einarsson

Endurskoðunarnefnd:

Þorkell Sigurlaugsson, formaður
Georg Páll Skúlason
Haraldur Þór Ólason

Tryggingastærðfræðingur:

Bjarni Guðmundsson

Trúnaðarlæknir:

Guðjón Baldursson

Framkvæmdastjóri:

Kristján Örn Sigurðsson

Starfsfólk Sameinaða lífeyrissjóðsins

Árni Vignir Pálmason
tölvunarfræðingur

Bergljót Stefánsdóttir
skráning iðgjalda og bakvinnsla

Birna Vilhjálmsdóttir
lífeyrismál

Björk Ingvarsdóttir
verðbréf

Guðrún Iðunn Jónsdóttir
skráning iðgjalda og bakvinnsla

Hjördís Björnsdóttir
lífeyrismál

Hrefna Sigurðardóttir
bókhald

Kristján Örn Sigurðsson
framkvæmdastjóri

Ólafur Haukur Jónsson
forstöðumaður rekstrarsviðs

Óskar Magnússon
verðbréf og séreign

Sigríður H. Einarsdóttir
almenn móttaka, símvarsla

Sigríður Hrund Guðmundsdóttir
forstöðumaður eignasviðs

Sigríður Snorradóttir
gjaldkeri

Sigrún Gröndal
matur, ræsting og skráning iðgjalda

Sigprúður Jónasdóttir
lífeyrismál

Svanheiður Ingimundardóttir
innheimta iðgjalda

Þórunn Svanhildur Eiðsdóttir
Innheimta iðgjalda

ÁRSREIKNINGUR 2009

Skýrsla stjórnar

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Hann er í aðalatriðum gerður eftir sömu reikningskilaaðferðum og árið áður.

Lífeyrisgreiðslur tryggingadeildar sjóðsins námu alls 3.062 millj. kr. sem er 13,8% hækkun frá árinu áður. Heildarfjöldi lífeyrisþega var 4.849.

Á árinu greiddu 10.550 sjóðfélagar til tryggingadeildar sjóðsins á móti 12.213 árið áður sem er 13,6% fækkun milli ára. Lögjöld deildarinnar námu alls 4.664 millj. kr. sem er 16,8% samdráttur frá árinu áður.

Lífeyrissjóðurinn fjárfesti í verðbréfum fyrir 45.518 millj. kr. á árinu 2009 og vísast til ársreiknings um skiptingu fjárfestingarinnar. Nafnávöxtun sjóðsins á árinu var 7,1% og raunávöxtun neikvæð um 1,4%. Hrein eign til greiðslu lífeyris nam 99.208 millj. kr. í lok árs og hækkaði um 8.734 millj. kr. frá árinu 2008 eða um 9,7%.

Sjóðurinn var í töluverðum viðskiptum við hina föllnu banka og fjárfesti m.a. í hlutabréfum og skuldabréfum sem bankarnir höfðu gefið út. Þá hafði sjóðurinn gert afleiðusamninga við bankana, bæði gjaldmiðla-, valréttar- og vaxtaskiptasamninga. Við fall bankanna urðu hlutabréf og víkjandi skuldabréf þeirra verðlaus og mikil óvissa er enn um verðmæti þeirra skuldabréfa sem þeir gáfu út og eru í eigu sjóðsins. Þá er óvissa um hvort og hvernig gera á upp afleiðusamninga við bankana. Neikvæð staða er á flestum þessara samninga og hefur sjóðurinn gert bönkunum tilboð um að samningarnir verði gerðir upp með ákveðnum hætti í tengslum við uppgjör á kröfum sem hann gerir á bankana. Nettóstaða samninganna, með áföllnum vöxtum, er samkvæmt ársreikningi sjóðsins skuld upp á 3.100 millj. króna.

Tryggingafræðileg úttekt í lok árs sýnir að eign tryggingadeildar til tryggingafræðilegs mats er 165.462 millj. kr. Heildarskuldbinding er 183.130 millj. kr. og er því skuldbinding umfram eignir 17.718 millj. kr. eða 9,7%.

Launagreiðslur til starfsmanna, stjórnar og kjörinna skoðunarmanna námu 103,9 millj. kr. á árinu. Stöðugildi voru 16 í lok árs.

Reykjavík, 5. mars 2010

Stjórn:

Auður Hallgrímsdóttir
Georg Páll Skúlason
Haraldur Þór Ólason
Hilmar Harðarson
Sveinbjörn Hjálmarsson
Þorbjörn Guðmundsson

Framkvæmdastjóri:
Kristján Örn Sigurðsson

Áritun endurskoðenda

Til stjórnar og sjóðfélaga Sameinada lífeyrissjóðsins.

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Sameinada lífeyrissjóðsins fyrir árið 2009. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, rekstrarreikning, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir, skýringar 1-25, kennitölur og deildaskipt yfirlit.

Ábyrgð stjórnenda á ársreikningnum

Í samræmi við lög um ársreikninga eru stjórnendur ábyrgir fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins. Þeim ber að skipuleggja, innleiða og viðhalda innra eftirliti sem varðar gerð og framsetningu ársreiknings, þannig að hann sé í meginatriðum án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Ábyrgð stjórnenda nær einnig til þess að beitt sé viðeigandi reikningsskilaaðferðum og reikningshaldslegu mati miðað við aðstæður.

Ábyrgð endurskoðanda

Ábyrgð okkar felst í því álit sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við góða endurskoðunarvenju á Íslandi. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum, skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg víska fái um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka.

Endurskoðun felur í sér öflun endurskoðunargagna er varða fjárhæðir og skýringar í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðferða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri hættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til innra eftirlits lífeyrissjóðsins sem varðar gerð og framsetningu ársreikningsins, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðferðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits lífeyrissjóðsins. Endurskoðun felur einnig í sér mat á þeim reikningsskilaaðferðum og matsreglum sem stjórnendur nota við gerð ársreikningsins sem og mat á framsetningu ársreikningsins í heild.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Álit

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu félagsins á árinu 2009, efnahag þess 31. desember 2009 og breytingu á handbæru fé á árinu 2009, í samræmi við lög um ársreikninga.

Ábending

Án þess að gera fyrirvara við álit okkar viljum við vekja athygli á skýringum 22 og 23 með ársreikningnum þar sem greint er frá framsetningu og mati skulda tengdum framvirkum gjaldmiðlasamningum. Óvissa er um hver endanleg niðurstaða verður við uppgjör samninganna.

Reykjavík, 5. mars 2010
Grant Thornton endurskoðun ehf.

Theodór S. Sigurbergsson
löggiltur endurskoðandi

Guðmundur Ásgeirsson
kjörinn skoðunarmaður

Ólafur Axelsson
kjörinn skoðunarmaður

Áritun tryggingastærðfræðings

Ég hef metið lífeyrisskuldbindingar Sameinaða lífeyrissjóðsins í árslok 2009. Matið er framkvæmt í samræmi við viðurkenndar reglur um tryggingafræðilegar athuganir á lífeyrissjóðum, lög nr. 129/1997 um skylduþryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, reglugerð nr. 391/1998 og með hliðsjón af leiðbeinandi reglum Félags íslenskra tryggingastærðfræðinga um tryggingafræðilegar athuganir á lífeyrissjóðum.

Teljast skuldbindingar tryggingadeildar 16,5% umfram eignir og 9,7% umfram eignir þegar tekið er tillit til verðmætis framtíðariðgjalda þeirra sjóðfélaga sem greiddu til sjóðsins á árinu 2009 og skuldbindinga sem ætlað er að af þeim muni stofnast. Sú breyting sem verður á mati á stöðu sjóðsins frá fyrra ári orsakast af hækkun skuldbindinga vegna verðbólgu umfram ávöxtun eigna og einnig hefur mati á lífslíkum verið breytt frá fyrra ári sem veldur nokkurri hækkun skuldbindinga.

Ákvæði laga 129/1997 gera ráð fyrir að lífeyrissjóðum sé skylt að grípa til aðgerða þegar halli eða eignir umfram skuldbindingar sem hlutfall heildarskuldbindinga reiknast 5%, eða meira fimm ár í röð, eða 10% í eitt sinn. Bráðabirgðaákvæði gildir vegna stöðumats við lok árs 2009, þar sem vikmörk eru færð í 15% miðað við eitt sinn, og 10% vegna stöðu fimm ára. Sameinaða lífeyrissjóðnum er því ekki samkvæmt lögum skylt að grípa til aðgerða vegna tryggingafræðilegrar stöðu í lok árs 2009.

Vikmörk laga 129/1997 um tryggingafræðilega stöðu, bæði þau sem tímabundið gilda 2008 og 2009 og svo hin almennu eru fráviksákvæði frá meginstefnumiði laganna um að eignir lífeyrissjóða skuli vera jafnháar skuldbindingum þeirra til að greiða lífeyri. Ekki verður séð að sá munur sem orðinn er milli eigna og skuldbindinga Sameinaða lífeyrissjóðsins verði jafnaður í fyrirsjáanlegri framtíð með ávöxtun eigna eða viðbótar framlög fáist til sjóðsins og frestun á aðgerðum muni einungis auka þann vanda sem við er að etja.

Hefur stjórn sjóðsins því í samvinnu við tryggingastærðfræðing gert tillögur til breytinga á réttindum og réttindaöflun sem lagðar verða fyrir ársfund. Miða tillögurnar að því að jafna stöðu eigna og skuldbindinga.

Reykjavík, 24. febrúar 2010

Bjarni Guðmundsson
tryggingastærðfræðingur

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2009

	Skýr.	2009	2008
IÐGJÖLD			
Iðgjöld sjóðfélaga	6,11	1.714.258	2.053.804
Iðgjöld launagreiðenda	6,11	3.222.054	3.872.378
Sérstök aukaframlög.....		128.944	85.530
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	11	(33.621)	(78)
Iðgjöld		<u>5.031.635</u>	<u>6.011.634</u>
LÍFEYRIR			
Lífeyrir tryggingadeildar	12	3.063.287	2.694.329
Lífeyrir séreignardeildar	12	755.163	105.791
Umsjónarnefnd eftirlauna		(8.925)	(8.776)
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	16	8.275	4.191
Lífeyrir		<u>3.817.800</u>	<u>2.795.536</u>
FJÁRFESTINGARTEKJUR			
Tekjur af eignarhlutum	7	337.491	(9.376.642)
Tekjur af húseignum og lóðum		8.861	10.207
Vaxtatekjur og gengismunur	8,14	11.038.064	8.722.904
Breytingar á niðurfærslu	15	(4.205.863)	(8.432.496)
Fjárfestingartekjur		<u>7.178.554</u>	<u>(9.076.026)</u>
FJÁRFESTINGARGJÖLD			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	10,16	132.157	118.911
Fjárfestingargjöld		<u>132.157</u>	<u>118.911</u>
REKSTRARKOSTNAÐUR			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	16	118.901	119.445
Rekstrarkostnaður		<u>118.901</u>	<u>119.445</u>
Hækkun á hreinni eign á árinu		8.141.331	(6.098.284)
Sameining séreignarsparnaðarleiða	17	592.295	0
Hrein eign frá fyrra ári		90.474.233	96.572.517
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>99.207.860</u>	<u>90.474.233</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2009

EIGNIR	Skýr.	2009	2008
FJÁRFESTINGAR			
Húseignir og lóðir	2,18	137.480	140.946
		<u>137.480</u>	<u>140.946</u>
Verðbréf með breytilegum tekjum	3,19	30.371.347	30.572.930
Verðbréf með föstum tekjum	3,19	50.799.166	40.034.521
Veðlán	3,19	15.422.412	14.614.351
		<u>96.592.926</u>	<u>85.221.801</u>
	Fjárfestingar	<u>96.730.406</u>	<u>85.362.747</u>
KRÖFUR			
Kröfur á launagreiðendur	21	615.042	521.538
Aðrar kröfur		299.219	2.841
	Kröfur	<u>914.261</u>	<u>524.379</u>
AÐRAR EIGNIR			
Rekstrarfjármunir og aðrar efnislegar eignir	2	7.705	10.608
Sjóður og bankainnstæður		4.728.873	7.427.125
	Aðrar eignir	<u>4.736.578</u>	<u>7.437.733</u>
	Eignir samtals	<u>102.381.245</u>	<u>93.324.860</u>
SKULDIR			
Aðrar skuldir	22	3.152.315	2.830.029
Áfallinn kostnaður		21.070	20.598
	Skuldir samtals	<u>3.173.385</u>	<u>2.850.627</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>99.207.860</u>	<u>90.474.233</u>
Veðsetningar og skuldbindingar	24		

Sjóðstreymi ársins 2009

	2009	2008
INNGREIÐSLUR		
Löggjöld	5.529.932	5.779.423
Fjárfestingartekjur	2.658.154	367.620
Afborganir verðbréfa	6.350.827	4.677.745
Seld verðbréf með breytilegum tekjum	7.076.746	26.224.551
Seld verðbréf með föstum tekjum	25.223.631	15.636.223
Aðrar inngreiðslur	0	12.718
	<u>46.839.290</u>	<u>52.698.280</u>
ÚTGREIÐSLUR		
Lífeyrir	3.707.479	2.710.006
Fjárfestingargjöld	132.157	118.911
Rekstrarkostnaður	115.997	115.625
Aðrar útgreiðslur	63.537	0
	<u>4.019.169</u>	<u>2.944.541</u>
Ráðstöfunarfé	42.820.120	49.753.739
KAUP Á VERÐBRÉFUM OG ÖNNUR FJÁRFESTING		
Kaup á verðbréfum með breytilegum tekjum	4.076.706	18.118.904
Kaup á verðbréfum með föstum tekjum	40.372.843	21.964.969
Ný veðlán og útlán	1.068.823	3.536.332
	<u>45.518.372</u>	<u>43.620.205</u>
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	(2.698.252)	6.133.534
Handbært fé í ársbyrjun	<u>7.427.125</u>	<u>1.293.592</u>
Handbært fé í lok árs	<u>4.728.873</u>	<u>7.427.125</u>

Skýringar

REIKNINGSSKILAAÐFERDIR

1. Grundvöllur reikningsskila

Ársreikningur þessi er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður og er í samræmi við lög og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Ársreikningurinn er samstæðureikningur Sameinaða lífeyrissjóðsins og Eignarhaldsfélags Sameinaða lífeyrissjóðsins ehf. sem er að öllu leyti í eigu sjóðsins. Ársreikningurinn er byggður á kostnaðarverðisreikningsskilum að öðru leyti en því að skráð hlutabréf, hlutdeildarskírteini og afleiðutengd skuldabréf eru færð á markaðsverði.

2. Fasteignir og rekstrarfjármunir

Fasteignir og aðrir rekstrarfjármunir eru færð á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlalur hundraðshluti af stofnverði. Fasteignir eru afskrifaðar um 2% og aðrar eignir um 20%.

3. Verðbréf

Verðbréfum í eigu sjóðsins er skipt í verðbréf með breytilegum tekjum, verðbréf með föstum tekjum og veðlán. Til verðbréfa með breytilegum tekjum teljast hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Til verðbréfa með föstum tekjum teljast skuldabréf og önnur verðbréf með föstum vöxtum eða með tiltekna vaxtaviðmiðun. Til veðlána teljast skuldabréfalán með veði í fasteignum.

Verðbréf með breytilegum tekjum skiptast í innlend og erlend hlutabréf og hlutdeildarskírteini. Erend verðbréf sjóðsins eru skráð á verðbréfamörkuðum og eignfærð á markaðsverði miðað við síðasta skráða gengi þeirra í lok ársins. Verðbréfin eru umreiknuð í íslenskar krónur á skráðu kaupgengi í lok árs. Innlend hlutabréf sjóðsins sem skráð eru í Kauphöll Íslands eru eignfærð á markaðsverði í lok árs en óskráð hlutabréf á kostnaðarverði eða áætluðu gangvirði ef það er lægra.

Verðbréf með föstum tekjum eru færð til eignar með áföllnum verðbótum og vöxtum miðað við vaxtakjör verðbréfananna að teknu tilliti til ávöxtunarkröfu þeirra á kaupdegi. Afföllin eða gengisaukinn sem myndast við kaup verðbréfananna eru færð í ársreikninginn á afborgunartíma þeirra miðað við virka vexti. Höfuðstólstryggð skuldabréf sem taka mið af hækkun erlendra hlutabréfavisitalna og eru með vörn ef viðmið lækkar niður fyrir áður tryggt viðmið eru færð á hæsta tryggða gildi.

Verðbréf með föstum tekjum eru færð niður í efnahagsreikningi vegna óvissu um innheimtu. Hér er ekki um endanlega afskrift að ræða heldur er myndaður afskriftareikningur til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast. Við niðurfærsluna hefur verið tekið tillit til áhættu vegna afskriftar ásamt almennri niðurfærslu.

4. Erlendir gjaldmiðlar

Eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknaðar í íslenskar krónur á gengi í lok árs. Rekstrartekjur og gjöld í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð á gengi viðskiptadags.

5. Framvirkir samningar

Fram til ársins 2008 gerði sjóðurinn framvirka gjaldmiðlasamninga til að draga úr gjaldeyrisáhættu sjóðsins en vegna gjaldeyrishafta voru engir slíkir samningar gerðir á árinu 2009. Sjóðurinn getur því ekki varið erlendar eignir gegn styrkingu krónunnar.

6. Iðgjöld

Iðgjöld eru tekjufærð eftir skilagreinum sem hafa borist sjóðnum. Jafnframt eru tekjufærð áætluð iðgjöld í lok árs og er áætlunin byggð á skilum á iðgjöldum undanfarinna ára. Ógreidd iðgjöld í lok árs eru eignfærð í efnahagsreikningi sem kröfur á launagreiðendur.

7. Tekjur af eignarhlutum

Undir tekjur af eignarhlutum fellur arður af hlutabréfum, söluhagnaður og óinnleystur gengismunur af hlutabréfum, jafnt vegna breytinga á gengi bréfananna og gengi erlendra gjaldmiðla.

8. Vaxtatekjur og gengismunur

Undir vaxtatekjur og gengismunur falla vaxtatekjur af verðbréfum með föstum tekjum, veðlánum, bundnum bankainnstæðum, auk vaxtatekna af iðgjöldum og innlánum. Einnig falla undir þennan lið gengismunur af verðbréfum með föstum tekjum í erlendum gjaldmiðlum og breytingar á verði innlendra og erlendra hlutdeildarskirteina.

9. Lífeyrir

Gjaldfærsla lífeyrsgreiðslna fer fram þegar réttur til lífeyris er nýttur. Um gjaldfærslu og greiðslu lífeyris gilda lög nr. 129 frá 23. desember 1997 með áorðnum breytingum svo og reglugerðir Fjármálaeftirlitsins og samþykktir lífeyrissjóðsins.

10. Fjárfestingargjöld og rekstrarkostnaður

Útgjöld eru færð í ársreikninginn á því tímabili sem til þeirra er stofnað og kröfuréttur seljanda hefur myndast.

IÐGJÖLD**11. Iðgjöld sjóðfélaga og réttindaflutningur greinast þannig milli deilda:**

	Tryggingadeild	Séreignardeild	Samtals
Iðgjöld sjóðfélaga	1.578.254	136.004	1.714.258
Sérstök aukaframlög	128.944		128.944
Mótframlag launagreiðanda	<u>2.966.426</u>	<u>255.628</u>	<u>3.222.054</u>
	4.673.624	391.632	5.065.257
Réttindaflutningur	(9.756)	(23.866)	(33.621)
Samtals	<u>4.663.869</u>	<u>367.767</u>	<u>5.031.635</u>

LÍFEYRIR**12. Lífeyrsgreiðslur á árinu sundurliðast þannig eftir eðli:**

	2009	2008
Ellilífeyrir	2.088.242	1.805.459
Örorkulífeyrir	555.598	496.488
Makalífeyrir	382.126	340.761
Fjölskyldubætur	5.725	23.172
Barnalífeyrir	<u>31.596</u>	<u>28.450</u>
	3.063.287	2.694.329
Lífeyrsgreiðslur úr séreignardeild	<u>755.163</u>	<u>105.791</u>
	<u>3.818.450</u>	<u>2.800.120</u>

FJÁRFESTINGARTEKJUR**13. Tekjur af eignarhlutum**

	2009	2008
Afkoma innlendra hlutabréfa	(313.377)	(9.524.125)
Afkoma erlendra hlutabréfa	<u>650.868</u>	<u>147.483</u>
	<u>337.491</u>	<u>(9.376.642)</u>

14. Vaxtatekjur og gengismunur, sundurliðast þannig eftir eignastofnum:

	2009	2008
Verðbréf með breytilegum tekjum	1.985.641	4.884.159
Verðbréf með föstum tekjum	8.195.185	12.281.120
Framvirkir samningar	(281.829)	(9.773.241)
Vextir og gengismunur af bankainnstæðum	918.129	1.188.616
Dráttarvextir	122.816	121.566
Lántökugjöld	<u>4.767</u>	<u>20.684</u>
	<u>11.038.064</u>	<u>8.722.904</u>

15. Breyting niðurfærslu greinist þannig:	2009	2008
Framlag í afskriftarsjóð útlána	(234.077)	0
Breyting niðurfærslu langtímakrafna	(3.055)	2.968
Varúðarafskrift séreignardeildar	667.990	(674.835)
Varúðarafskrift tryggingadeildar	(4.636.720)	(7.760.629)
	<u>(4.205.863)</u>	<u>(8.432.496)</u>

FJÁRFESTINGARGJÖLD OG REKSTRARKOSTNAÐUR

16. Kostnaður skiptist þannig í yfirliti um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris:	2009	2008
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	8.275	4.191
Fjárfestingargjöld, skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	132.157	118.911
Rekstrarkostnaður	118.901	119.445
	<u>259.332</u>	<u>242.546</u>
Laun og tengd gjöld greinast þannig:		
Laun og hlunnindi	103.897	108.402
Launatengd gjöld	23.705	23.438
	<u>127.602</u>	<u>131.840</u>
Starfskjör stjórnenda:		
Launagreiðslur og hlunnindi til stjórnenda og skoðunarmanna sjóðsins greinast þannig:		
Framkvæmdastjóri:		
Kristján Örn Sigurðsson	16.765	18.248
	<u>16.765</u>	<u>18.248</u>
Stjórnar- og skoðunarmenn:		
Auður Hallgrímsdóttir	639	427
Georg Páll Skúlason	639	712
Guðmundur Ásgeirsson	71	91
Guðmundur E. Hallsteinsson	56	29
Hanna Þórunn Skúladóttir	0	30
Haraldur Þór Ólason	1.140	926
Hákon Hákonarson	26	30
Hilmar Harðarson	639	712
Ingólfur Sverrisson	26	0
Jóhann Sigurjónsson	0	29
Kristján Örn Jónsson	26	30
Magnús Magnússon	26	30
Ólafur Axelsson	71	91
Sveinbjörn Hjálmarsson	639	427
Þorbjörn Guðmundsson	1.095	1.282
Þorgeir Jósefsson	0	570
Örn Jóhannsson	0	285
	<u>5.091</u>	<u>5.699</u>
Þóknun endurskoðenda:		
Þóknun til endurskoðenda sjóðsins greinist þannig:		
Endurskoðun ársreiknings	4.968	4.507
Könnun árshlutareikninga	2.586	2.510
Innra eftirlit	3.218	2.736
Önnur þjónusta	2.152	1.739
	<u>12.924</u>	<u>11.492</u>

YFIRTAKA SÉREIGNARSPARNAÐARLEIÐA

17. Samkvæmt lögum nr. 171/2008 verður frá 1. janúar 2010 óheimilt að ávaxta séreignarsparnað í hreinum hlutabréfaleiðum. Hlutabréfaleiðir sem sjóðurinn hefur boðið, leiðir 3,4,5,6,7,8,9 og 10, voru lagðar niður 1. desember 2009 og eignir réttihafa í þeim leiðum færðar í Aldursleið 1. Séreignaðarsparnaðarleiðir þær sem hér er vísað til, voru áður í vörslu Virðingar hf.

FJÁRFESTINGAR

18. Fasteignir

Fasteign og afskriftir greinast þannig:	2009 Fasteign	2008 Fasteign
Heildarverð 1.1. 2009	173.280	173.280
Heildarverð 31.12. 2009	173.280	173.280
Afskrifað áður	32.334	28.868
Afskrifað á árinu	3.466	3.466
Afskrifað samtals	35.800	32.334
Bókfært verð 31.12. 2009	137.480	140.946
Afskriftarhlutföll	2%	2%

Húseignir sem ætlaðar eru til notkunar undir starfsemi sjóðsins greinast þannig:

	Fasteignamat	Brunabótamat	Bókfært verð
Borgartún 30, hús	157.500	232.850	137.480
Borgartún 30, leigulóð	17.790	0	0
	175.290	232.850	137.480

19. Verðbréf, veðlán og fullnustueignir

Verðbréf, veðlán og fullnustueignir greinast þannig:

	Innlend	Erlend	Samtals
Verðbréf með breytilegum tekjum	4.555.105	25.816.242	30.371.347
Verðbréf með föstum tekjum	44.493.478	6.305.689	50.799.166
Veðlán	15.422.412	0	15.422.412
	64.470.995	32.121.931	96.592.926

Veðlán sundurliðast þannig:

	2009	2008
Sjóðfélagar	10.137.833	9.433.510
Aðrir	5.284.579	5.180.841
	15.422.412	14.614.351

Verðbréf með föstum tekjum eru færð til eignar í efnahagsreikningi á 66.221.579 þús.kr. Í lok ársins var áætlað markaðsvirði þessara eigna 67.707.884 þús.kr.

Hlutabréfaeign í félögum þar sem eignarhluti sjóðsins er meiri en 0,5% af hreinni eign til greiðslu lífeyris eða stærri en 2% af heildarhlutafé viðkomandi félags.

Félög sem ekki eru skráð á skipulögðum markaði:

	Eignarhlutur	Markaðsverð/ bókfært verð
Innlend:		
Eignarhaldsfélag lífeyrissjóða um Verðbréfaþing	8,4%	4.384
Eignarhaldsfélag Sameinaða lífeyrissjóðsins ehf.	100,0%	40.000
Reiknistofa lífeyrissjóðanna ehf.	18,0%	30.972
RUSOR	14,1%	66.975
Virðing hf.	8,9%	87.814

Félög sem skráð eru á skipulögðum markaði:

Innlend:		
Marel hf.	2,30%	1.024.935
Össur hf.	1,90%	1.240.508

HLUTIR Í SAMSTÆÐUFÉLÖGUM

20. Ársreikningur Eignarhaldsfélags Sameinaða lífeyrissjóðsins ehf. 31. desember 2009 er felldur inn í samstæðu-ársreikning Sameinaða lífeyrissjóðsins.

	Eignarhlutur	Bókfært verð
Eignarhaldsfélag Sameinaða lífeyrissjóðsins ehf.	100%	40.000
Eigið fé og rekstrarafkoma samstæðufélags árið 2009:		
	Eigið fé	Hagnaður
Eignarhaldsfélag Sameinaða lífeyrissjóðsins ehf.	(3.796)	1.992

KRÖFUR

21. Óinnheimt iðgjöld í lok ársins nema 615.042 þús.kr. skv. efnahagsreikningi. Mat þeirra byggist á reynslu liðinna ára og einnig er stuðst við gögn sem fyrir liggja um skil eftir lok reikningsársins.

Á árinu námu afskrifuð töpuð iðgjöld kr. 884.205. Afskrifaðir tapaðir vextir námu kr. 6.998.790. Afskriftir iðgjalda eru færðar til lækkunar á iðgjaldatekjum. Afskrifaðir vextir eru færðir til lækkunar á liðnum aðrar vaxtatekjur og gengismunur.

SKULDIR

22. Sjóðurinn hefur gert ráð fyrir skuldajöfnun krafna á viðskiptabankana þrjá á móti stöðu framvirkra samninga, afleiðusamninga og vaxtaskiptasamninga.

	2009	2008
Nettóstaða framvirkra samninga móti kröfum á viðskiptabanka	2.709.900	2.709.900
Áfallnir vextir vegna skuldajöfnunar framvirkra samninga	390.225	108.396
Aðrar skuldir	52.190	11.733
Áfallinn kostnaður	21.070	20.598
	<u>3.173.385</u>	<u>2.850.627</u>

FRAMVIKIR GJALDEYRISSAMNINGAR

23. Gerðir voru framvirkir samningar við Glitni banka hf., Kaupping banka hf. og Landsbanka Íslands hf. á árinu 2008. Forsendur samninga brustu við hrun bankakerfis í byrjun október það ár. Á þeim tíma nam heildarskuldbinding sjóðsins við bankana um 8,3 milljörðum kr. Leitað hefur verið samkomulags um uppgjör allra framvirkra samninga sem miðist við gengisvísitölu 175 og að uppgjör fari fram með skuldajöfnun á móti kröfum á bankana. Þó leikur vafi á lagalegri skyldu til uppgjors og hvaða gengi verður til viðmiðunar, komi til uppgjors. Niðurstaða samkomulags liggur ekki fyrir við ársuppgjör.

VEÐSETNINGAR OG SKULDBINDINGAR

24. Tryggingafræðileg úttekt á fjárhagsstöðu tryggingadeildar fór fram miðað við 31. desember 2009. Verðbréf með föstum tekjum og veðlán eru núvirt miðað við 3,5% ávöxtunarkröfu.

	Áfallin skuldbinding millj.kr.	Framtíðar- skuldbinding millj.kr.	Heildar- skuldbinding millj.kr.
Tryggingadeild:			
Eignir:			
Hrein eign til greiðslu lífeyris	94.758	0	94.758
Núvirðing verðbréfa	5.852	0	5.852
Núvirði framtíðariðgjalda	0	67.760	67.760
Lækkun vegna fjárfestingarkostnaðar	(2.908)	0	(2.908)
Eignir samtals	<u>97.702</u>	<u>67.760</u>	<u>165.463</u>
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	93.672	50.941	144.613
Örorkulífeyrir	9.964	7.151	17.115
Maka- og fjölskyldulífeyrir	11.721	4.682	16.403
Barnalífeyrir	57	878	935
Fjölskyldubætur	25	655	680
Rekstrarkostnaður	1.606	1.829	3.435
Skuldbindingar samtals	<u>117.045</u>	<u>66.136</u>	<u>183.181</u>
Skuldbindingar umfram eignir	(19.342)	1.624	(17.718)
Í hlutfalli af skuldbindingum	-16,5%	2,5%	-9,7%
Séreignardeild:			
Eignir:			
Hrein eign til greiðslu lífeyris	4.463	0	4.463
Eignir samtals	<u>4.463</u>	<u>0</u>	<u>4.463</u>
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	4.463	0	4.463
Skuldbindingar samtals	<u>4.463</u>	<u>0</u>	<u>4.463</u>
Eignir umfram skuldbindingar	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Í hlutfalli af skuldbindingum	0,0%		0,0%

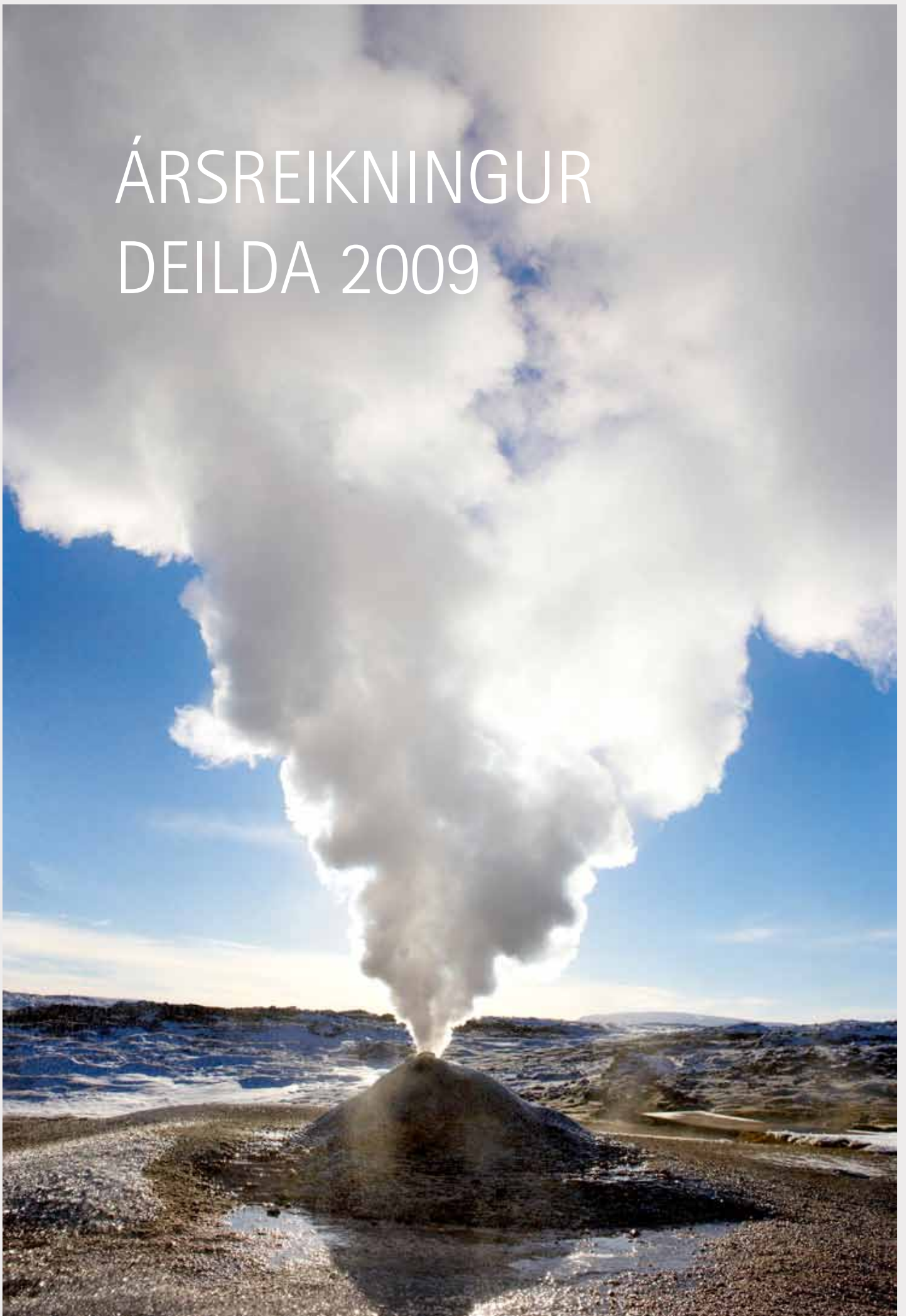
ÖNNUR MÁL

25. Gerðir hafa verið samningar við nokkra hlutdeildarsjóði og eftir er að greiða 23,7 millj. evra, 24 millj. dollara, 2,1 millj. punda og 3.389 millj. ísl.króna.

KENNITÖLUR

26.	2009	2008	2007	2006	2005
Grunndeildir:					
Hrein raunávöxtun	-1,4%	-22,5%	0,0%	11,8%	12,0%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sl. 5 ára	-0,9%	0,7%	7,5%	5,2%	2,3%
Hlutfallsleg skipting annarra fjárfestinga:					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	22,7%	24,6%	44,1%	48,0%	40,7%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	7,6%	8,7%	1,9%	1,5%	1,3%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	52,7%	49,6%	40,0%	37,1%	43,7%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	1,7%	2,0%	2,0%	3,0%	2,9%
Veðlán	15,2%	15,2%	12,0%	10,5%	11,4%
Hlutfallsleg skipting annarra fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:					
Eignir í íslenskum krónum	66,7%	65,5%	67,7%	67,4%	71,4%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum samtals	33,3%	34,5%	32,3%	32,6%	28,6%
Fjöldi sjóðfélaga í tryggingadeild	10.550	12.213			
Fjöldi lífeyrisþega í tryggingadeild	4.849	4.610			
Hlutfallsleg skipting lífeyris í tryggingadeild:					
Ellilífeyrir	68,2%	67,0%			
Örorkulífeyrir	18,1%	18,4%			
Makalífeyrir	12,5%	12,6%			
Barnalífeyrir	1,0%	1,1%			
Fjölskyldubætur	0,2%	0,9%			
Fjárhagsstaða samkvæmt tryggingastærðfræðilegri úttekt:					
Tryggingadeild:					
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar	-9,7%	-13,0%	2,5%		
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar	-16,5%	-20,3%	6,9%		
Séreignardeild:					
Innlánsleið	6,1%				
Hrein raunávöxtun Aldursleiðar 1	13,2%	-17,5%	-1,9%	12,2%	12,5%
Hrein raunávöxtun Aldursleiðar 2	11,7%	-15,8%	1,5%	10,0%	12,3%
Hrein raunávöxtun Aldursleiðar 3	9,0%	-14,3%	3,3%	0	0
Hrein raunávöxtun Aldursleiðar 4	8,0%	-13,4%	5,7%	0	0
Fjöldi rétthafa í séreignardeild	9.236	9.450	9.380	9.482	9.491
Fjöldi lífeyrisþega í séreignardeild	245	12	56	16	13

ÁRSREIKNINGUR DEILDA 2009

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2009

	Tryggingadeild		Séreignardeild		Deildir samtals	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008
IÐGJÖLD						
Iðgjöld sjóðfélaga	1.498.997	1.833.425	215.261	220.379	1.714.258	2.053.804
Iðgjöld launagreiðenda	3.045.683	3.690.177	176.371	182.201	3.222.054	3.872.378
Sérstök aukaframlög	128.944	85.530	0	0	128.944	85.530
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(9.756)	(3.735)	(23.866)	3.657	(33.621)	(78)
Iðgjöld	4.663.869	5.605.397	367.767	406.237	5.031.635	6.011.634
LÍFEYRIR						
Lífeyrir	3.063.287	2.694.329	755.163	105.791	3.818.450	2.800.120
Umsjónarnefnd eftirlauna	(8.925)	(8.776)	0	0	(8.925)	(8.776)
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	8.275	4.191	0	0	8.275	4.191
Lífeyrir	3.062.637	2.689.745	755.163	105.791	3.817.800	2.795.536
FJÁRFESTINGARTEKJUR						
Tekjur af eignarhlutum	338.919	(9.298.125)	(1.428)	(78.516)	337.491	(9.376.642)
Tekjur af húseignum og lóðum	8.861	10.207	0	0	8.861	10.207
Vaxtatekjur og gengismunur	10.955.608	7.969.023	82.456	753.881	11.038.064	8.722.904
Breytingar á niðurfærslu	(4.873.852)	(7.757.661)	667.990	(674.835)	(4.205.863)	(8.432.496)
Fjárfestingartekjur	6.429.536	(9.076.557)	749.017	530	7.178.554	(9.076.026)
FJÁRFESTINGARGJÖLD						
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	127.708	115.963	4.449	2.948	132.157	118.911
Fjárfestingargjöld	127.708	115.963	4.449	2.948	132.157	118.911
REKSTRARKOSTNAÐUR						
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	115.530	116.502	3.370	2.942	118.901	119.445
Rekstrarkostnaður	115.530	116.502	3.370	2.942	118.901	119.445
Hækkun á hreinni eign á árinu	7.787.529	(6.393.370)	353.802	295.087	8.141.331	(6.098.284)
Sameining séreignarsparnaðarleiða	0	0	592.295	0	592.295	0
Hrein eign frá fyrra ári	86.957.370	93.350.740	3.516.863	3.221.777	90.474.233	96.572.517
Hrein eign til greiðslu lífeyris	94.744.899	86.957.370	4.462.961	3.516.863	99.207.860	90.474.233

Efnahagsreikningur deilda 31. desember 2009

	Tryggingadeild		Séreignardeild		Deildir samtals	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008
EIGNIR						
FJÁRFESTINGAR						
Húseignir og lóðir	137.480	140.946	0	0	137.480	140.946
	<u>137.480</u>	<u>140.946</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>137.480</u>	<u>140.946</u>
Verðbréf með breytilegum tekjum	29.917.815	30.403.425	453.531	169.504	30.371.347	30.572.930
Verðbréf með föstum tekjum	48.440.872	37.643.793	2.358.295	2.390.728	50.799.166	40.034.521
Veðlán	15.005.648	14.164.847	416.764	449.504	15.422.412	14.614.351
	<u>93.364.335</u>	<u>82.212.065</u>	<u>3.228.590</u>	<u>3.009.736</u>	<u>96.592.926</u>	<u>85.221.801</u>
Fjárfestingar	<u>93.501.816</u>	<u>82.353.011</u>	<u>3.228.590</u>	<u>3.009.736</u>	<u>96.730.406</u>	<u>85.362.747</u>
KRÖFUR						
Kröfur á launagreiðendur	615.042	521.538	0	0	615.042	521.538
Aðrar kröfur	299.219	2.841	0	0	299.219	2.841
Kröfur	<u>914.261</u>	<u>524.379</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>914.261</u>	<u>524.379</u>
AÐRAR EIGNIR						
Rekstrarfjárm. og aðrar efnisl. eignir	7.705	10.608	0	0	7.705	10.608
Sjóður og bankainnstæður	3.502.451	6.925.906	1.226.422	501.219	4.728.873	7.427.125
Aðrar eignir	<u>3.510.156</u>	<u>6.936.515</u>	<u>1.226.422</u>	<u>501.219</u>	<u>4.736.578</u>	<u>7.437.733</u>
Eignir samtals	<u>97.926.233</u>	<u>89.813.905</u>	<u>4.455.012</u>	<u>3.510.955</u>	<u>102.381.245</u>	<u>93.324.860</u>
SKULDIR						
Aðrar skuldir	3.160.264	2.835.938	(7.948)	(5.908)	3.152.315	2.830.029
Áfallinn kostnaður	21.070	20.598	0	0	21.070	20.598
Skuldir samtals	<u>3.181.334</u>	<u>2.856.535</u>	<u>(7.948)</u>	<u>(5.908)</u>	<u>3.173.385</u>	<u>2.850.627</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris	<u>94.744.899</u>	<u>86.957.370</u>	<u>4.462.961</u>	<u>3.516.863</u>	<u>99.207.860</u>	<u>90.474.233</u>

Sjóðstreymi 1. janúar – 31. desember 2009

	Tryggingadeild		Séreignardeild		Deildir samtals	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008
INNGREIÐSLUR						
Iðgjöld	4.569.870	5.373.186	960.062	406.237	5.529.932	5.779.423
Fjárfestingartekjur	2.951.744	68.047	(293.590)	299.573	2.658.154	367.620
Afborganir útlána	6.261.379	4.033.203	89.448	644.542	6.350.827	4.677.745
Seld verðbréf með brl. tekjum	6.258.299	25.894.997	818.447	329.553	7.076.746	26.224.551
Seld verðbréf með föstum tekjum	22.767.403	15.635.391	2.456.229	832	25.223.631	15.636.223
Aðrar inngreiðslur	0	12.718	0	5.302	0	18.020
	<u>42.808.695</u>	<u>51.017.543</u>	<u>4.030.595</u>	<u>1.686.040</u>	<u>46.839.290</u>	<u>52.703.583</u>
ÚTGREIÐSLUR						
Lífeyrir	2.952.315	2.604.215	755.163	105.791	3.707.479	2.710.006
Fjárfestingargjöld	127.708	115.963	4.449	2.948	132.157	118.911
Rekstrarkostnaður	112.627	112.682	3.370	2.942	115.997	115.625
Aðrar útgreiðslur	63.537	5.302	0	0	63.537	5.302
	<u>3.256.187</u>	<u>2.838.163</u>	<u>762.982</u>	<u>111.681</u>	<u>4.019.169</u>	<u>2.949.844</u>
Ráðstöfunarfé	39.552.507	48.179.380	3.267.613	1.574.359	42.820.120	49.753.739
KAUP Á VERÐBRÉFUM OG ÖNNUR FJÁRFESTING						
Kaup á verðbr. með brl. tekjum	3.149.605	17.893.352	927.102	225.552	4.076.706	18.118.904
Kaup á verðbr. með föstum tekjum	38.757.535	21.344.558	1.615.308	620.411	40.372.843	21.964.969
Ný veðlán og útlán	1.068.823	3.300.776	0	235.557	1.068.823	3.536.332
	<u>42.975.963</u>	<u>42.538.686</u>	<u>2.542.410</u>	<u>1.081.519</u>	<u>45.518.372</u>	<u>43.620.205</u>
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	(3.423.455)	5.640.694	725.203	492.839	(2.698.252)	6.133.534
Handbært fé í ársbyrjun	6.925.906	1.285.212	501.219	8.379	7.427.125	1.293.592
Handbært fé í lok árs	3.502.451	6.925.906	1.226.422	501.219	4.728.873	7.427.125

ANNUAL ACCOUNTS 2009

Report of the board of directors

The annual accounts of the United Pension Fund for the year 2009 are prepared in conformity with the rules of the Financial Supervisory Authority, Iceland (Fjármálaeftirlitið) No. 55/2000 of January 7, 2000 and No. 765/2002 of October 30, 2002. The accounts presented are the consolidated accounts of the United Pension Fund and the Holding Company of the United Pension Fund.

The pension disbursements of the Fund's primary divisions during the year amounted to a total of ISK 3,062 million, which represents an increase of 13.8% from previous year. The total number of pensionists was 4,849.

During the year a total of 10,550 Fund members paid contributions to the Fund's primary divisions, compared with 12,213 for the previous year, representing a 13.6% decrease from the previous year. Premiums paid into the Fund's primary divisions amounted to ISK 4,664 million, a 16.8% decrease from last year's figures.

The Pension Fund invested in securities for the amount of ISK 45,518 million during the year. The nominal value yield during the period was 7.8% and the real yield negative to the value of 1.4%.

The fund's total assets amounted to 99,208 million ISK at the end of the year, increasing by 8,734 million ISK from the year 2008, or 9.7%.

The United Pension Fund had invested in stocks and bonds issued by Icelandic banks during the past years. The Fund also had made contracts for derivatives, both for currency, stock options and interest swap agreements. Following the collapse of the banks, all such stocks and subordinate bonds became virtually worthless, and an uncertainty still prevails for other bonds issued by the banks. How the derivatives will eventually be settled also remains uncertain.

An actuarial appraisal at the end of December 2009 shows that the accrued commitments of the Fund's merged Divisions amounted to ISK 165,462 million. The Option Division's assets for actuarial appraisal are ISK 183,130 million, it's commitments in excess of assets thus being ISK 17,718 million or 19.7%.

Wage payments to employees, the Board of Directors and elected inspectors of the United Pension Fund amounted to ISK 103,9 million during the year. Full-time equivalent positions (FTE) were 16 at the end of the year.

Reykjavík, March 5, 2010

The Board:

Auður Hallgrímsdóttir

Georg Páll Skúlason

Haraldur Þór Ólason

Hilmar Harðarson

Sveinbjörn Hjálmarsson

Þorbjörn Guðmundsson

Chief Executive Officer:

Kristján Örn Sigurðsson

Independent auditor's report

To the Board of Directors and Fund members of the United Pension Fund.

We have audited the accompanying Consolidated Balance Sheet of the United Pension Fund as of December 31, 2009, and the related Statement of Operations and Statement of Cash Flows for the year then ended. These Financial Statements are the responsibility of the Board of Directors of the United Pension Fund. Our responsibility is to express an opinion on these Financial Statements based on our audit.

Management's Responsibility for the Financial Statements.

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with the law and generally accepted accounting principles in Iceland. This responsibility includes: designing, implementing and maintaining internal control relevant to the preparation and fair presentation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error; selecting and applying appropriate accounting policies; and making accounting estimates that are reasonable in the circumstances.

Auditor's Responsibility.

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with generally accepted auditing standards in Iceland. Those standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance whether the financial statements are free from material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments the auditor considers internal control relevant to the entity's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

Opinion.

In our opinion, the financial statements give a true and fair view of the financial position of United Pension Fund as of December 31, 2009, and of its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with the law and generally accepted accounting principles in Iceland.

Notes.

Without qualifying our opinion, we wish to draw attention to note no. 22 and 23, referring to the valuation and definition of liabilities relating to derivatives contracts. The final result of the settlement of these contracts remains uncertain.

Reykjavík, March 5, 2010
Grant Thornton

Theodór S. Sigurbergsson
State Authorized Public Accountant

Guðmundur Ásgeirsson
Examiner

Ólafur Axelsson
Examiner

Statement of changes in net assets for pension payments in 2009

	2009	2008
CONTRIBUTIONS		
Members	1,714,258	2,053,804
Employers	3,222,054	3,872,378
State reimbursements	128,944	85,530
Transfer of rights	(33,621)	(78)
Premiums	<u>5,031,635</u>	<u>6,011,634</u>
PENSIONS		
Pensions	3,818,450	2,800,120
The Pension Committee	(8,925)	(8,776)
Cost due to disability pension assessments	8,275	4,191
Pensions	<u>3,817,800</u>	<u>2,795,536</u>
INVESTMENT INCOME		
Return on stocks	337,491	(9,376,642)
Property income	8,861	10,207
Interest income and exchange rate difference	11,038,064	8,722,904
Alteration to reserves	(4,205,863)	(8,432,496)
Investment income	<u>7,178,554</u>	<u>(9,076,026)</u>
INVESTMENT EXPENSES		
General and administrative expenses	132,157	118,911
Investment expenses	<u>132,157</u>	<u>118,911</u>
OPERATING EXPENSES		
General and administrative expenses	118,901	119,445
Operating expenses	<u>118,901</u>	<u>119,445</u>
Changes of net assets during the year	8,141,331	(6,098,284)
Merger of private assets divisions	592,295	
Net assets from previous year	90,474,233	96,572,517
Net assets for pension payments	<u><u>99,207,860</u></u>	<u><u>90,474,233</u></u>

Balance sheet December 31, 2009

	2009	2008
ASSETS		
INVESTMENTS		
Real estate	137,480	140,946
	<u>137,480</u>	<u>140,946</u>
Variable income securities	30,371,347	30,572,930
Fixed income securities	50,799,166	40,034,521
Mortgages	15,422,412	14,614,351
	<u>96,592,926</u>	<u>85,221,801</u>
Investments	<u>96,730,406</u>	<u>85,362,747</u>
ACCOUNTS RECEIVABLE (CLAIMS)		
Claims against employers	615,042	521,538
Other claims	299,219	2,841
Claims	<u>914,261</u>	<u>524,379</u>
OTHER ASSETS		
Operating assets and other tangible assets	7,705	10,608
Cash and bank deposits	4,728,873	7,427,125
Other assets	<u>4,736,578</u>	<u>7,437,733</u>
Total assets	<u>102,381,245</u>	<u>93,324,860</u>
LIABILITIES		
Other debt	3,152,315	2,830,029
Commercial liabilities	21,070	20,598
Total liabilities	<u>3,173,385</u>	<u>2,850,627</u>
Net assets for pension payments	<u>99,207,860</u>	<u>90,474,233</u>

Statement of cash flow 2009

	2009	2008
INFLOW		
Premiums	5,529,932	5,779,423
Investment income	2,658,154	367,620
Installments on bonds	6,350,827	4,677,745
Variable income securities sold	7,076,746	26,224,551
Fixed income securities sold	25,223,631	15,636,223
Other inflow	0	12,718
	<u>46,839,290</u>	<u>52,698,280</u>
OUTFLOW		
Pension	3,707,479	2,710,006
Investment expenses	132,157	118,911
Operating expenses	115,997	115,625
Other outflow	63,537	0
	<u>4,019,169</u>	<u>2,944,541</u>
Disposable resources for investments	42,820,120	49,753,739
PURCHASE OF SECURITIES AND OTHER INVESTMENTS		
Purchase of variable income securities	4,076,706	18,118,904
Purchase of fixed income securities	40,372,843	21,964,969
New mortgages	1,068,823	3,536,332
	<u>45,518,372</u>	<u>43,620,205</u>
Increase (decrease) in cash	(2,698,252)	6,133,534
Cash at beginning of year	<u>7,427,125</u>	<u>1,293,592</u>
Cash at end of year	<u>4,728,873</u>	<u>7,427,125</u>

Financial indicators

	2009	2008	2007	2006	2005
Net real yield	-1.4%	-22.5%	0.0%	11.8%	12.0%
Average net real yield the last 5 years	-0,9%	0,7%	7,5%	5,2%	2,3%
Variable income securities, registered	22.7%	24.6%	44.1%	48.0%	40.7%
Variable income securities, not registered	7.6%	8.7%	1.9%	1.5%	1.3%
Fixed income securities, registered	52.7%	49.6%	40.0%	37.1%	43.7%
Fixed income securities, not registered	1.7%	2.0%	2.0%	3.0%	2.9%
Mortgages	15.2%	15.2%	12.0%	10.5%	11.4%
Other investments:					
Assets in ISK	66.7%	65.5%	67.7%	67.4%	71.4%
Assets in foreign currencies	33.3%	34.5%	32.3%	32.6%	28.6%
No. of fund members	10,550	12,213			
No. of pensioners	4,849	4,610			
Pension Payments:					
Old-age pensions	68.2%	67.0%			
Disability pensions	18.1%	18.4%			
Pensions to surviving spouses	12.5%	12.6%			
Child allowance	1.0%	1.1%			
Family benefits	0.2%	0.9%			
Merged Divisions:					
Net assets exceeding total commitments	-9.7%	-13.0%	2.5%		
Net assets exceeding accrued commitments	-16.5%	-20.3%	6.9%		

Sameinaði lífeyrissjóðurinn

Borgartúni 30 • 105 Reykjavík • Sími 510 5000 • Fax 510 5010 • www.lifeyrir.is

